

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Zdzisław
Nazwisko: Broński
Miejsce urodzenia: Radzic Stary
Data urodzenia: 24-12-1912
Imię ojca: Franciszek
Imię matki: Apolonia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Opracowanie historyczne Wydziału "C" KW MO w Lublinie z lat 1973-1977 zatytułowane "Charakterystyka nr 1" zawiera m.in. zapisy, iż Zdzisław Broński w okresie okupacji niemieckiej był członkiem Batalionów Chłopskich i żołnierzem Armii Krajowej, pełnił funkcję dowódcy placówki w Zezulinie pow. Lubartów. W roku 1943 zorganizował oddział zbrojny (krypt. "Pluton VI"), w którym pełnił funkcję dowódcy. Kilka tygodni po zajęciu tych terenów przez wojska sowieckie, Zdzisław Broński w sierpniu i wrześniu 1944 utworzył ponownie oddział zbrojny w celu samoobrony i obrony ludności przed komunistycznym terrorem. Jako dowódca tego oddziału początkowo podlegał organizacji AK, a następnie WiN w obwodzie Lubartów. Od maja 1946 por. Zdzisław Broński pełnił funkcję komendanta WiN obwodu Lubartów. Od września 1947 działał już samodzielnie - jako dowódca wszystkich oddziałów i konspiracyjnych siatek WiN na obszarze północnej i środkowej Lubelszczyzny. Kpt. Zdzisław Broński brał czynny udział w walkach zbrojnych i politycznych z funkcjonariuszami MO, UB, członkami ORMO i PPR w latach 1944-1949. Dnia 21.05.1949 w miejscowości Dąbrówka (obecnie Nowogród), po kilku godzinach od momentu okrążenia jego schronu przez grupę operacyjną UB i MO, popełnił samobójstwo.</p>	<p>IPN Lu 0136/2-7 (116/16a, 116/17, 116/17a, 116/118, 116/18a,116/19/a), IPN Lu 0136/95-96 (116/107-108) i akta ewidencyjne.</p>	
<p>Akta śledcze Wydziału Służby Śledczej KG MO Warszawa dotyczą m.in. antykomunistycznych organizacji zbrojnych działających na terenie Polski w latach 1945-1950, w tym oddziału Zdzisława Brońskiego ps. "Uskok". Akta te zawierają m.in. charakterystykę oddziału, schemat organizacyjny, fotografie, karty ewidencyjne i wykaz członków oddziału, wykaz figurantów przechodzących w sprawie oraz meldunki, telefonogramy i sprawozdania kilku komend MO.</p>	<p>IPN BU 00294/49 t. 41, 46 (1/206 t. 41, 18/IX/21 t. 40, 1/206 t. 46, 18/IX/21 t. 45).</p>	

Akta operacyjne PUBP Lubartów z lat 1945-1948 zawierają między innymi zapisy, iż Zdzisław Broński w okresie okupacji niemieckiej był dowódcą placówki Batalionów Chłopskich, a następnie placówki Armii Krajowej w miejscowości Zezulin pow. Lubartów. Kilka tygodni po zajęciu tych terenów przez wojska sowieckie, Zdzisław Broński w sierpniu i wrześniu 1944 utworzył ponownie oddział zbrojny podlegający organizacji AK, a następnie WiN w obwodzie Lubartów. W ww. aktach UB zapisano między innymi, iż ten oddział dokonał "szeregu napadów zbrojnych" na komunistycznych działaczy politycznych, funkcjonariuszy UB i MO. Materiały te dn. 18.12.1948 złożono do archiwum Wydziału „C” WUBP w Lublinie pod sygnaturą 5266/II, a później zmikrofilmowano pod sygn. 5266/2.	IPN Lu 0264/19 (5266/II), IPN Lu 0229/62 (5266/2) mikrofilm.
Sprawa Obiektowa (SO) kryptonim "Eskadra" była prowadzona w latach 1945-1954 przez UB z Wydziału III WUBP w Lublinie i PUBP w Lubartowie. Dotyczyła obserwacji i rozpracowania działalności oddziału WiN dowodzonego przez kpt. Zdzisława Brońskiego ps. "Uskok" - operującego przede wszystkim na terenie pow. lubartowskiego.	IPN Lu 08/123 t. 1-2 (O/132).
Zdzisław Broński występuje w Kwestionariuszu Ewidencyjnym (KE) krypt. "Zbieg" - dotyczącym innej osoby (byłego członka niepodległościowego podziemia zbrojnego poszukiwanego przez SB). Ten kwestionariusz ewidencyjny został założony w roku 1967 przez SB z KP MO w Sochaczewie (nr rej. 3705) i później przekazany do Wydziału III Komendy MO m.st. Warszawy, zarchiwizowany pod sygn. 2657/III.	IPN BU 0224/181 (2657/III).
Zdzisław Broński figuruje wraz z innymi żołnierzami WiN w opracowaniu SB opisanym jako "Charakterystyka Nr 1, nazwa organizacji: Wolność i Niezawisłość - Okręg Lublin-Inspektorat Lublin-Obwód Lubartów-oddział Uskoka, dowódca: Zdzisław Broński ps. Uskok, okres działalności: 1945 r. - 1949 r., rodzaje dokumentów: charakterystyka, kwestionariusze osobowe, notatki (...)". Materiały te zostały opracowane w latach 1980-1987 przez Wydział "C" Komendy Wojewódzkiej MO w Lublinie na potrzeby Wydziału II Biura "C" MSW.	IPN BU 0187/1 t. 1-2 (Charakterystyka Nr 1, p. 1).
W materiałach po WUBP i KW MO w Lublinie zachowały się rękopisy dziennika i pamiętnika kpt. Zdzisława Brońskiego pseud. "Uskok" - dowódcy oddziałów AK i WiN Obwodu Lubartów i innych obwodów WiN w latach 1944-1949. Te rękopisy z lat 1944-1949 zostały przejęte przez UB w zdobytym schronie kpt. Brońskiego - dnia 21 maja 1949, w dniu jego śmierci.	IPN Lu 08/83 t. 1-11.